

Przedmowa

Tadeusz Mazowiecki był wybitnym politykiem, jednym z ojców założycieli III Rzeczypospolitej. Okazał się mężem opatrnościowym, gdy historia postawiła go na czele polskich przemian ustrojowych w 1989 r. jako pierwszego premiera wolnej Polski po pół wieku braku suwerenności i wolności. Wytyczył na lata strategiczne kierunki zmian w kraju zdewastowanym przez komunizm. Był jednym z głównych autorów obowiązującej konstytucji z 1997 r., która wymaga szczególnej obrony w rzeczywistości politycznej zapoczątkowanej po wyborach prezydenckich i parlamentarnych w 2015 r.

Pierwszy premier III Rzeczypospolitej był człowiekiem zasad i wartości, a filozofię uprawiania polityki opierał na kompromisie i współdziałaniu dla dobra wspólnego. Dziś widzimy, jak bardzo polskiej polityce brakuje etyki ludzi tego pokolenia, które kładło fundamenty pod odrodzoną Rzeczpospolitą.

Katedra im. Tadeusza Mazowieckiego na Uniwersytecie Warszawskim wraz z Wydawnictwami Uniwersytetu Warszawskiego podejmują inicjatywę zebrania i publikacji pism i dokumentów z najważniejszego okresu działalności politycznej Tadeusza Mazowieckiego, które dotąd były rozproszone w różnych publikacjach oraz archiwach.

Zbiór ten kierujemy zarówno do czytelników zainteresowanych najnowszą historią Polski, jak i do osób, które nie straciły nadziei, że polityka może służyć państwu pojmowanemu jako dobro wspólne. W dzisiejszej krytycznej sytuacji Rzeczypospolitej Polskiej przypomnienie stylu uprawiania polityki przez Tadeusza Mazowieckiego wydaje się szczególnie ważne.

Pierwsza część książki obejmuje teksty i dokumenty, które powstały w latach 1989–1990, w okresie działalności rządu Mazowieckiego lub bezpośrednio tę działalność poprzedzającym. Została podzielona merytorycznie na pięć rozdziałów, a dokumenty w nich ułożone są chronologicznie. Drugą część stanowi wybór późniejszych wywiadów i artykułów rozliczeniowych Mazowieckiego dotyczących tamtego okresu.

Sylwetkę Tadeusza Mazowieckiego przybliży artykuł prof. Andrzeja Friszke otwierający tę publikację. Dla ułatwienia orientacji w realiach tamtych czasów na końcu książki przedstawione jest kalendarium wydarzeń lat 1989–1990.

Dziękujemy serdecznie wszystkim instytucjom, które przyczyniły do publikacji tej książki, w szczególności Fundacji im. Konrada Adenauera oraz Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Szczególne podziękowania kierujemy do prof. Jacka Wojnickiego, inicjatora rozpoczęcia prac nad tą publikacją. Ogromny, długotrwały wysiłek kwerendalny i redakcyjny wielu osób doprowadził do publikacji książki, którą oddajemy do rąk i pod osąd czytelników.

*prof. Mirosław Wyrzykowski
przewodniczący Rady
Katedry im. Tadeusza Mazowieckiego*

* * *

Publikowane w tomie materiały archiwalne podane zostały w wersji oryginalnej, razem z przypisami w przypadku przedruków z wcześniejszych edycji, oznaczonymi jako przyp. oryg. i zapisanymi kursywą. Nieliczne, mniej istotne dla tematu tomu fragmenty zostały opuszczone i oznaczone znakiem [...]. Również nieliczne i drobne uzupełnienia dodano w nawiasie kwadratowym. Teksty opatrzone niezbędnymi przypisami. Usunięto bez zaznaczania błędy oczywiste, np. w pisowni nazwisk, ortograficzne lub stylistyczne. Pod każdym materiałem zawarto informację o jego pierwodruku lub proveniencji archiwalnej.